

А найкращою рекламою нашої бібліотеки служить стиль її обслуговування, якому притаманні професіоналізм, психологічна грамотність фахівців, бажання допомогти кожній конкретній людині.

The notice advertising the meaning of the library as an important part of the library, its capabilities and informing the general public about the library information resources and products.

Key words: Advertising, Library, Clearing resources, media.

Отримано: 18.02.2015

УДК 027.625

В. Ю. Черноус,
м. Хмельницький

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНА ТА ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ДІТЕЙ: ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Висвітлюється суть основних корпоративних проєктів, в яких бере участь Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т.Г. Шевченка. Розкривається процес інформатизації та модернізації бібліотеки.

Ключові слова: Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т.Г. Шевченка, інформатизація, корпоративні проєкти, електронні ресурси.

Дитяча бібліотека – соціокультурний інститут виховання і духовного розвитку особистості.

Безсумнівно, цінність дитячої бібліотеки сьогодні полягає в ставленні до кожної дитини як до унікальної, неповторної особистості. Дитяча бібліотека з її матеріальними і духовними ресурсами є ідеальним середовищем для духовної підтримки сучасної дитини, надаючи кожному читачеві можливість у визначенні його особистісних перспектив.

Реалізація професійної позиції дитячих бібліотекарів полягає в усвідомленні самоцінності дитинства як важливого етапу в житті кожної людини, у бажанні зберегти тендітну душу дитини, допомогти їй у пізнанні світу і себе, у відкритті духовного досвіду дорослих.

Входження України в інформаційне суспільство обумовило відповідну парадигму в діяльності не лише бібліотек, а й соціальних інститутів, освітніх закладів. Традиційне слово «читання» почало замінюватись словом «інформація». Але ми, я думаю, вправі розділити поняття «інформація» і «читання». Навчити дітей відшукати певну інформацію не важко. Читання ж – це духовна діяльність, яка несе і виховну функцію.

Перебуваючи у постійному пошуку нових нетрадиційних форм роботи з читачами, дитяча бібліотека стимулює внутрішні сили особистості дитини для самовиховання, забезпечуючи її всебічний розвиток, і, таким чином, створюється сучасний імідж дитячої бібліотеки. Кінцевою метою цього є формування позитивного ставлення до бібліотеки, привернення уваги до її ролі і значимості.

Працюючи з дошкільниками, ми стикаємось з тим, що батьки часто не усвідомлюють необхідність записати свою дитину до бібліотеки. Тому наша діяльність спрямована й на те, щоб у громадянській свідомості утвердився погляд на дитячу бібліотеку як на серйозну школу раннього розвитку дітей.

Сьогодні бібліотеки цілеспрямовано виконують просвітницькі, інформаційні функції, намагаючись попри фінансову скруту відповідати своєму призначенню. Накопичено потенціал педагогічних ідей, у нас міцна читацька традиція, що є частиною генетичної пам'яті.

Сучасні бібліотеки для дітей постійно змінюються, модернізуються, надають послуги на якісно новому рівні. Інформатизація бібліотек означає, що вони змінюють свою комунікативну сутність. Сьогодні весь світ опікується проблемою безпечного веб-простору. На сучасному етапі це питання стоїть особливо гостро. Адже кожного року аудиторія користувачів Інтернету збільшується і її переважну частину становлять діти і підлітки.

Тому зараз, щоб захистити дітей від небезпеки в онлайн-світі, розробляються різноманітні заходи. Ефективною формою є спільна робота в корпоративному проєкті «Кращі Інтернет-ресурси від Української асоціації працівників бібліотек для дітей», до якого долучилася і наша бібліотека. Основна мета проєкту – забезпечення доступу користувача-дитини до об'єктивної і всебічної інформації. Проєкт представлений двома блоками: кращі Інтернет-ресурси для дітей та кращі Інтернет-ресурси для дорослих.

До вебліографічного списку ввійшли ретельно відібрані і перевірені джерела різноманітної тематики як українською, так і російською мовами. До кожного джерела інформації подається назва сайту або певний розділ, його електронна адреса, коротка анотація, цільове призначення та мова ресурсу. Матеріали для користувачів-дітей згруповано в 17 розділів: «Історія», «Держава і право», «Країни та континенти», «Мистецтво», «Етика», «Науки», «Дозвілля», «Комп'ютери та Інтернет» тощо.

Списком для дорослих охоплено коло питань, пов'язаних із захистом здоров'я, прав, навчання та виховання дітей. Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т.Г. Шевченка веде відповідний розділ і щоквартально підбирає та оновлює інформацію. Цей ресурс представлений на сайті бібліотеки.

Бібліотека також є учасником електронного порталу «Краща Література Юним Читачам» («КЛЮЧ»). Це – рекомендаційно-критичний ресурс з питань дитячої книги. Щоквартально відбираються та анотуються книги подільських письменників, адресовані дітям.

Сьогодні вже недостатньо бути в Інтернеті і чекати, що читачі знайдуть нас там, а готувати інтерактивні продукти, адресовані дитячій аудиторії. Наше завдання – навчити дитину працювати з інформацією в електронному форматі. Зробити книгу і комп'ютер сора́тниками, використовувати досягнення електронно-візуальної культури для вдосконалення якості читання – завдання, які реалізуються у бібліотеці сьогодні. З цією метою створюються буктрейлери за книгами, електронні презентації за творчістю письменників.

Так, бібліотекою розроблені інтерактивні ресурси: літературна мандрівка «Жниво Григорія Храпача», буктрейлери за книгою П. Карася «Буремний Буг», рукописною книгою пам'яті, створеною читачами бібліотек області «Війни немає забуття», флешдовідка «І оживають сторінки історії: хроніка, події, імена» (до 70-річчя звільнення області від німецько-фашистських загарбників), віртуальна виставка «Кобзарю, знов до тебе я приходжу» (до 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка).

З 2013 року започатковано веб-проєкт на допомогу формуванню інформаційної культури читачів «Пізнаємо і вчимося, шукаємо і творимо». Це серія бібліотечно-бібліографічних занять, які представлені на сайті бібліотеки і якими користуються і дитячі бібліотеки області.

При бібліотеці діють Інтернет- та медіа-центри, основне завдання яких – формування фонду медіаресурсів, впровадження різних моделей доступу до них

дитячого населення, формування електронного інформаційного середовища. Стартувала програма «IT-тінейджер», розрахована на підлітків. У бібліотеці вони навчаються не тільки комп'ютерної грамотності, а й роботі з найсучаснішими програмами: Gimp, Inscare, Jing, Blogger, створюють відеофільми, блоги тощо.

Сьогодні в Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей імені Т.Г. Шевченка створюються всі умови для комфортного перебування читачів. Сприяє цьому, насамперед, постійна інформатизація бібліотеки, автоматизація бібліотечних процесів, що забезпечує якісне та оперативне задоволення потреб користувачів, комфортне інформаційне середовище. У бібліотеці діє локальна мережа, ведеться електронний каталог, бази даних.

2013 року бібліотека повністю перейшла на обслуговування користувачів в автоматизованому режимі. Автоматизована книговидача зменшує витрати часу на пошук літератури, дає можливість постійного відслідковування боржників, позбавляє рутинних процесів.

Бібліотека використовує програмне забезпечення «ІРБІС-64». Оновлена версія дає можливість одночасного обслуговування користувачів у різних відділах бібліотеки, використання декількох баз даних, використання можливостей вибіркового розповсюдження інформації.

Сучасні інформаційні підходи вимагають постійного навчання працівників, їх самоосвіти. Створена школа «ІРБІС» для працівників дитячих бібліотек області. На заняттях школи надаються методичні та практичні рекомендації щодо ведення електронного каталогу та створення баз даних. Зокрема: функціональні можливості автоматизованої бібліотечно-інформаційної системи «ІРБІС», формування пошукового образу каталогу, аналітична обробка періодичних видань тощо.

Сучасний бібліотекар повинен знати все, вміти все. На перший план виходить творчий потенціал бібліотекаря, його професіоналізм, ерудиція, креативність, вміння творити. До дитячого бібліотекаря ще вищі вимоги: знання психології дитини, вміння використовувати педагогічні підходи, вміле використання комунікативних та інформаційних технологій.

Список використаних джерел:

1. Бібліотека для дітей: нове бачення, нові орієнтири та соціальне партнерство : матер. всеукр. наук.-практ. конф. директорів обласних бібліотек для дітей 19-23 вересня 2011 р. – Хмельницький, 2011. – 247 с.
2. Красножон В.М. Електронні ресурси Національної бібліотеки України для дітей: нова модель розвитку / В.М. Красножон // Бібліотека для дітей: нове бачення, нові орієнтири та соціальне партнерство : матер. всеукр. наук.-практ. конф. директорів обласних бібліотек для дітей 19-23 верес. 2011 р. – Хмельницький, 2011. – С. 166-178.
3. Черноус В.Ю. Бібліотека для дітей: соціокультурний інститут та соціальний партнер / В.Ю. Черноус // Дитяча бібліотека в новому вимірі: професійні цінності та інновації : матер. всеукр. наук.-практ. конф. директорів обласних бібліотек для дітей 9-13 верес. 2013 р. – Севастополь, 2013. – С. 190-194.
4. Її. Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей ім. Т.Г. Шевченка – 70 / В.Ю. Черноус // Інноваційна місія дитячих бібліотек у формуванні духовного потенціалу нації : матер. всеукр. наук.-практ. конф., присв. 70-річчю Хмельницької обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г. Шевченка (5-6 грудня 2007 р.). – Хмельницький, 2007. – С. 9-15.

Highlights the essence of the main corporate projects, which involved Khmelnytskyi Oblast Library for Children Taras Shevchenko. It reveals the process of informatization and modernization of libraries.

Key words: *Khmelnytskyi Oblast Children's Library named after Taras Shevchenko, information, corporate projects, electronic resources.*

Отримано: 22.01.2015